

**PUSKÁS ATTILA LAUDÁCIÓJA A SZENT ISTVÁN AKADÉMIÁN TÖRTÉNŐ
SZÉKFOGLALÁSA ALKALMÁBÓL (2018. 11.05.)**

Most széket foglalo tagtársunk 1965-ben a Pécsi Egyházmegye területéhez tartozó Döbröközön született. Dombóváron a Gögös Ignác Gimnáziumban érettségizett. Érettségi után rögtön jelentkezett a Pécsi Egyházmegye papnövendékei közé, s Budapesten kezdte meg a papi életre való felkészülését. Közben katonai szolgálatot is teljesítenie kellett Marcali helyőrségben. 1990-ben szentelték pappá. Utána egy éven át a bécsi Pázmáneum ösztöndíjasa volt. 1991-ben Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémián megszerezte a doktori fokozatot. 1992-94 között ismét tanul, ezúttal Rómában, a Pápai Gergely Egyetem filozófiai karának hallgatója a Pápai Magyar Intézet ösztöndíjasaként. Filozófiai szaklicenciával tér haza, s egy esztendeig a Szekszárdi Plébánián káplán és a Pécsi Püspöki Főiskolán filozófiát tanít. 1995-1997 között ismét Rómában van, s megszerzi a filozófiai doktorátust. Hazatérve három éven át a filozófia oktatása mellett (Pécs) a papnevelésben is tevékenykedik, a budapesti Központi Szeminárium prefektusaként. Majd 1999-ben kinevezést kap a PPKE HTK Dogmatikai Tanszékének vezetésére. 2006-ban habilitál, s még az évben megkapja a kánonjog előírásai szerint az egyházi hatóságtól egyetemi tanári kinevezését. 2008-ban az akkori köztársasági elnök is kinevezi egyetemi tanárnak. Közben sohasem szakadt el a közvetlen lelkipásztori munkától, hiszen folyamatosan (papnevelői feladatai megszűnése óta is) szolgál az Egyetemi Templomban, s az ott tevékenykedő Don Bosco Ének- és Zenekar lelkésze.

Szakmai munkásságát először is a mintegy 140 tudományos írás fémjelzi. Benne cikkek, tankönyvek, konferencia-kötetek és különféle témákról szóló tanulmányok. Puskás professzor úr számos bel- és külföldi szakfolyóirat szerkesztőségi munkatársa; külön is kiemelendő, hogy a *Communio* és a *Vigilia* felelős szerkesztője.

Tagtársunk, aki Akadémiánk Hittudományi és Bölcséleti Osztályának titkára is, előbb fundamentális teológiával, majd filozófiával, végül dogmatikával kezdett el foglalkozni, s ez utóbbi lett közelebbi tudományterülete. Az első kettő mintegy a megalapozása a dogmatika szakszerű művelésének. Ez a diszciplína ugyanis a teológiai tudományok univerzumának a szíve, ha a szívet a Szentírásban megjelenő értelmében vesszük.

Különös ihletet kap tudományos munkássága Hans Urs von Balthasar munkáiból. Érthető ez, hiszen őt a szív teológusának is nevezhetnénk. Mindenki a személyiségének megfelelő példaképet keresi oktatói és kutatói tevékenységéhez, illetve a saját hangja megtalálásához. Balthasar-t különösen is a teológia esztétikai dimenziója ihlette, s ezzel próbált a korábbiaknál átfogóbb szintézist teremteni a katolikus teológiában. A szépség ugyanis az igazság ragyogása, a jóság pedig az igazság kiáradása. Mindegyik ősforrása a lét igazsága, talán hasonlóan ahhoz, miként a Szentháromságban is az Atyát tekintjük az első személynek.

De hát miért is van szükségünk dogmákra és dogmatikára? Először is azért, mert a keresztény hitnek a lényegi tartalma, vagyis igazsága változatlan és változhatatlan. Ennek igenlése révén vagyunk katolikusok, bár a rálátásunk a hit igazságaira és a belőle táplálkozó hitünk változik. Másodszor a dogmák jelzik a hit nagy igazságait és azok határait, vagyis más vallásokkal, világnézetekkel (hitekkel) való összeegyeztethetőségüket, illetve össze nem egyeztethetőségüket; kifejezik ezáltal a maguk módján a katolikus identitást. Harmadszor, az egyes dogmák és organikus rendszerük is az érző, gondolkodó és cselekvő hívő emberi szellem legmagasabb rendű alkotásai, melynek révén Krisztus személyét, örökségét mind árnyaltabban látjuk és a Hozzá való viszonyunk is tisztul, illetve e tisztábban látás és igazabb viszony az örökséggel való jobb sáfárkodásra képesít minket. Úgy kell ezt a teljes embert követelő erőfeszítést elképzelnünk, mintha előbb a Golgota hegyére mennénk, s annak keresztjét vennénk magunkra. Amikor pedig felérünk a hegyre, ott a Tábor hegyének élménye

lesz az osztályrészünk, örülve a meglett Mesternek és a megismert igazságnak. Aztán innen ismét a mélybe kívánczok, s vele még válogatottabb küzdelmekbe bocsátkozik az immár valóban megvilágosult ember (ez is a Mester és az Igazság ismeretének lényegi része vagy következménye), nevezetesen arra, hogy másokkal is megossza tapasztalatait, s arra ösztökélje és kísérje embertársait, hogy vegyék a bátorságot és másszák meg életük hegyét, azaz hogy lássanak, valóban éljenek. Negyedszer, a dogmákat ugyan az egyházi tanítóhivatal deklarálja, ám a tanítóhivatal és a teológusok között poláris ellentét van, s ennek nyomán intenzív dialógus folyik. A teológus is az egyháztól veszi a hitet, s azt próbálja mind intenzívebben megélni, s a hit adataiból, igazságaiból minden korábbinál jobb teóriát alkotni, s ezzel egy hitelesebb praxis útját kikövegni. S az ilyen summák visszahatnak a hit őrzőjére és hiteles magyarázójára, az egyházi tanítóhivatal felfogására is. Így hát mindkét fórum a maga módján az egyház lelkiismereteként működik, a *sensus catholicus* öröként.

Puskás professzor úr is intenzíven részt vesz tehát ebben a gyümölcsöző párbeszédben. Sőt, országunkban ennek oroszlánrészét ő végzi. Úgy tekintünk rá, mint a PPKE HTK oktatóinak, s a magyar katolikus teológusoknak is szellemi vezérére, nemcsak azért, mert a dogmatika a teológia szíve, hanem igaz embersége és a teológia egész horizontján való széles és alapos tájékozottsága végett. Ám mindezt úgy teszi, hogy nem akar vezér lenni, legalább is a vezérségre törni. Ez a formális vezérségre nem vágyása, ám a papi személyiség egyszerűségére és tudományos felkészültségre való eltökélt törekvése már papnövendék korában is érezhető volt. 1983-ban ugyanis együtt kezdtük kispapi életünket a KPI-ben. Ezért is jó paptestvér és meleg szívű kolléga. Ő jól tudja, hogy nem a könyveink, a cikkeink, a tudományos tekintélyünk és méltóságunk a fő mű, hanem a krisztusivá lett és tett személyiségünk. Jól tudja, hogy az istenismeret, vagyis a teológia is inkább csak eszköze a Krisztussal történő szövetségünk megkötésének, fenntartásának, elmélyítésének. Nála az intenzív szellemi élet nem vált narkotikumká, hanem a valódi szemlélődés mátrixa maradt. Csak az ilyeneké az Ország, itt és odaát egyaránt. Sajnos, kevés ilyen tudóst és teológust ismerek, akit ez a tudat valóban ma is nemcsak intenzíven mozgat, hanem meg is határozza a tudatát.

Budapest 2018-11-05.

Kuminetz Géza